

11. Лосев Анатолий. Теогония и космогония // Мифология греков и римлян / Сост. А. А. Тахо-Годи; отв. ред. И. И. Маханькова. – М.: «Мысль», 1996. – С. 681–909.

12. Лысенко Виктория. Философия пространства и времени в Индии: школа вайшешика // Рационалистическая традиция и современность. Индия. – М., 1988. – С. 75–102.

13. Михайлов Петр. Категория времени в христианской метафизике: Григорий Нисский и Максим Исповедник / ΣΧΟΛΗ. – 2015. – Vol. 9.1. – P. 119–136.

14. Молчанов Юрий. Четыре концепции времени в философии и физике. – М.: Наука, 1977. – 192 с.

15. Ньютон Исаак. Математические начала натуральной философии. – М.: Наука, 1989. – 689 с.

16. Печенкова Екатерина. Философия времени в когнитивной науке. – М., 2002. – 26 с.

17. Пилипенко Елена. Постнеклассическая онтология времени: дисс. ... доктора филос. наук: 09.00.01. – 2016. – 310 с.

18. Эйнштейн Альберт. Физика и реальность. – М.: Наука, 1965. – 360 с.

19. Эрекаев Валентин. Проблема времени в квантовой гравитации и квантовой космологии // Метавселенная, пространство, время. – Москва: ИФРАН, 2013. – С. 122–140.

20. Эрекаев Валентин. Онтология квантовой космологии // Современная космология: философские горизонты. – М., 2011. – С. 216–263.

References

1. Ashtekar, Abhay. Quantum Nature of the Big Bang. arXiv:gr-qc/0602086, v.2, 6 april, 2006. DOI: 10.1103/PhysRevD.74.084003.

2. Valslev, Anindita Niyogi. A Study of Time in Indian Philosophy. – Wiesbaden, 1983. – 172 p. DOI: 10.2307/602799.

3. Aristotel'. Fizika / Sochinenija v 4-h tomah. T.3. – М.: Mysl', 1981. – 613 s.

4. Vol'f Marina. Ontologicheskie aspekty iranskih vlijanij na rannuju grecheskuju filosofiju. Diss. ... kand. filос. nauk. – Novosibirsk, 2003. – 141 s.

5. Gololobova Kateryna. Zervan: ponjattja chasu v zoroastrizmi ta jogo plyn na religiju ta filosofiju // Shid: analityko-informacijnyh zhurnal. – sichen'-ljutyj 2017. – №1 (147). – S. 89–93.

6. Dubrovina Tat'jana, Laskareva Elena. Zaratustra. – М.: Olimp, 1999. – 208 s.

7. Eremeev Vladimir. Vremja v drevnekitajskoj arifmosemiotike // Muzyka i kategorija vremeni: sbornik materialov 5 konferencii «Grigor'evskie chtenija». – М.: ASM, 2003. – С. 67–81.

8. Kraevskaja Oksana. Ontologicheskij status vremeni: sposoby tematizacii vremeni v ontologii. Diss. ... kand. filос. nauk: 09.00.01. – Tomsk, 2003. – 177 s.

9. Lejbnic Gotfrid. Sochinenija v chetyreh tomah. T.1. – М.: Mysl', 1982. – 686 s.

10. Logunova Larisa. Edinstvo vechnosti i vremeni: filosofskij analiz: diss. ... kand. filос. nauk: 09.00.01. – 2015. – 156 s.

11. Losev Anatolij. Teogonija i kosmogonija // Mifologija grekov i rimljan / Sost. A. A. Taho-Godi; отв. ред. I. I. Mahan'kova. – М.: «Mysl'», 1996. – С. 681–909.

12. Lysenko Viktorija. Filosofija prostranstva i vremeni v Indii: shkola vajsheshika // Racionalisticheskaja tradicija i sovremennost'. Indija. – М., 1988. – С. 75–102.

13. Mihajlov Petr. Kategorija vremeni v hristianskoj metafizike: Grigorij Nisskij i Maksim Ispovednik / ΣΧΟΛΗ. – 2015. – Vol. 9.1. – P. 119–136.

14. Molchanov Jurij. Chetyre koncepcii vremeni v filosofii i fizike. – М.: Nauka, 1977. – 192 s.

15. N'juton Isaak. Matematicheskie nachala natural'noj filosofii. – М.: Nauka, 1989. – 689 s.

16. Pechenkova Ekaterina. Filosofija vremeni v kognitivnoj nauke. – М., 2002. – 26 s.

17. Pilipenko Elena. Postneklassicheskaja ontologija vremeni: diss. ... doktora filос. nauk: 09.00.01. – 2016. – 310 s.

18. Jejnshajbn Al'bert. Fizika i real'nost'. – М.: Nauka, 1965. – 360 s.

19. Jerekaev Valentin. Problema vremeni v kvantovoj gravitacii i kvantovoj kosmologii // Metavselennaja, prostranstvo, vremja. – Moskva: IFRAN, 2013. – С. 122–140.

20. Jerekaev Valentin. Ontologija kvantovoj kosmologii // Sovremennaja kosmologija: filosofskie gorizonty. – М., 2011. – С. 216–263.

Hololobova K. O., PhD, Assistant Professor of department of philosophy and sociology, Bogomolets National Medical University (Ukraine, Kyiv), katerinagololobova2017@gmail.com

Time as fundamental category: from mythology to quantum physics

Time is the most important basis of the world's existence and human existence in general: it defines any changes, motion, formation, development of all existing; alongside the space it forms the basis of physical and social reality; allows to observe and research various processes, events, situations; denotes birth and death.

The purpose of this study is to analyze the problem of time in the historical and philosophical aspect with the advent of a modern understanding of the problem.

Every era and tradition has own notion of space and time. Modern physics and astronomy are absolutely impossible to imagine without the concept of «time». New scientific progress in the early XX century forced to reconsider seriously the foundation of physics. Raising a question: what is time allowed to get deeper into the sense of physical laws. Essentially, modern physics has completely revisited own knowledge of classical physics about time and space and came to the fact that basically can neither describe nor measure time, therefore, the concept of «time» returns again to the line of philosophy as an ontological concept.

Keywords: time, linearity, cyclicity, spiral, nonmetricity, zurvanism, chronos, ontology.

* * *

УДК 130.2

Vasylenko O. M.,

Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor of the Department of Foreign
Languages for Professional Purposes, National
Pedagogical Drahomanov University (Ukraine, Kyiv),
oks.vas.oks@gmail.com

Horiainova V. V.,

student of the Faculty of Ukrainian Philology
and Literature Andriy Malyshko, National Pedagogical
Drahomanov University (Ukraine, Kyiv),
oks.vas.oks@gmail.com

THE CONCEPT «GOOD» IN THE ENGLISH-LANGUAGE PICTURE OF THE WORLD

The article deals with research of the systematic organization of units of the lexical-semantic field of good in English and the determination of the peculiarities of the expression of the notion of good in the language. The vast majority of the concept «good» are of the occasional character, whose functions are determined predominantly from the context. Lexical-semantic field of concept «good» is represented by various lexical and grammatical classes, which are combined on the common base good, resulting in them explicitly or implicitly. Field approach allowed to reveal the systemic connections and hierarchical relationship between units in the lexical-semantic field good, to establish an internal system structure fields studied languages, and to high good their differences and similarities.

Keywords: concept, context, good, lexical-semantic field, language, meaning.

(стаття друкується мовою оригіналу)

The scientific studying of the language itself, the needs of accurate translation, and the special requirements of scientific language regarding monosemantic unequivocal expression have motivated attempts to determine the meaning of «meaning» explicitly.

Good, as a complex and multidimensional phenomenon of mental, emotional life, has a high axiological status in many humanitarian and non-humanitarian disciplines: philosophy, religion, ethics, aesthetics, literary criticism, art history, psychology, anthropology, sociology, political science, and many others.

Modern linguistic studies reflected only some aspects of the study of the concept *good*: analysis of conceptual metaphors that underlie typical metaphorical expressions in one language or material in comparing two languages

(G. Lakoff, Z. Koevesces, M. Emanatian, A. D. Shmelev), prototype modeling concept *good* (B. Fehr), study associates verb meaning «*good*» (S. Martinek), research relevant semantics of verbs (O. A. Kornilov), specialities in *good* paremiology representation of a language (S. H. Vorkachev, L. Ye. Vilms), study the concept *good* in the unity of its system–linguistic ties (H. P. Dzhindzholiya), specialities in the use of direct and indirect speech in communication of *good* (N. Kushnir), characteristic features of nomination in the discourse of GOOD (C. J. Bruess, J. C. Pearson).

Lexemes of different parts of speech are integrated into the lexical and semantic field *good* on the basis of the common term *good* presented explicitly or implicitly. Semantic paradigmatic relations of the words in the lexical–semantic field *good* are reflected in equipollent and privative links as well as oppositions of identity of *good* in its constituents and the hierarchy of the field.

The **aim** of the article is to find out the system organization of units of the lexical and semantic field of *good* in English and define features of expressing the concept *good* in language.

The **relevance** of the topic is that the notion of the concept *good* is poorly investigated and requires better scientific reflection.

To achieve this aim it is necessary to accomplish the following **tasks**:

- to reveal the key features of semantic structure of units of the lexical and semantic field of *good* English;
- to identify the components of the lexical and semantic field that express the concept *good*;
- to determine the composition of linguistic units of the lexical and semantic field of *good* in modern English.

Any concept can not be interpreted deeply without interfering with it in the context.

With regard to the first starting point, linguistics, about the middle of 20th century, context began to move from peripheral positions to the centre of theoretical interest. It is worth emphasizing three characteristic elements in this variegated picture of building the category «context»:

1. The idea that context is not just an environment, but represents active linguistic surroundings;
2. The understanding that context is not only a factor–monosemantizer, but has other functions as well, e.g., it is an active connotator.
3. The observation that even within linguistics, the notion of context ceases in a sense to be a purely linguistic category and acquires psychological, sociological, cultural, and also logical and philosophical features [4, p. 25].

In grammatical contexts it is the grammatical (mainly the syntactic) structure of the context that serves to determine various individual meanings of a polysemantic word. One of the meanings of the verb *make*, e.g. «to force, to endure», is found only in the grammatical context possessing the structure to make somebody do something or in other terms this particular meaning occurs only if the verb *make* is followed by a noun and the infinitive of some other verb (to make smb. laugh, go, work, etc.) [6, p. 49].

Another meaning of this verb «to become», «to turn out to be» is observed in the contexts of a different structure, i.e. *make* followed by an adjective and a noun (to make a good wife, a good teacher, etc.) [5, p. 52].

It is of interest to note that not only the denotation but also the con–notational component of meaning may be affected by

the context. Any word which as a language unit is emotively neutral may in certain contexts acquire emotive implications. Compare, e.g., *fire in* to insure one's property against fire and *fire as a call for help*. A stylistically and emotively neutral noun, e.g. *wall*, acquires tangible emotive implication in Shakespeare's *Midsummer Night's Dream* (Act V, Scene 1) in the context «O wall, O sweet and *good wall*».

Words in thematic groups are joined together by common contextual associations within the framework of the sentence and reflect the interlinking of things or events.

In linguistic contexts co–occurrence may be observed on different levels. On the level of word–groups the word question, for instance, is often found in collocation with the verbs *raise*, *put forward*, *discuss*, etc., with the adjectives *urgent*, *vital*, *disputable* and so on [4, p. 9].

It can be easily observed that the main factor in bringing out this or that individual meaning of the words is the lexical meaning of the words with which heavy and take are combined. To describe the meanings of the word *handsome*, for example, it is sufficient to combine it with the following words – *a) man, person, b) size, reward, sum*. The meanings «*good-looking*» and «*considerable, ample*» are adequately illustrated by the contexts. Description of the concept *good* in English language pictures of the world, on the basis of subject–conceptual, figurative and symbolic values, led to an important conclusion about the universal process of comprehension of reality the of English languages.

There is no doubt that *good* is one of the most common imperative–evaluative concepts of morality and a category of ethics. V. Dahl defines this concept: *Good* that is honest and useful, as opposed to evil and *good* = all good, useful, serving to our happiness. The definition of one concept through another allows us to regard them as semantic doublets [13, p. 65].

The roots of the identity between good and good can be found even in antiquity. Even then, the blessings were divided into external and internal, and the latter, in turn, into the bodily and the soul. Ancient philosophers, Plato and Aristotle, who introduced the concept *good* into science, identified it with happiness, the components of which are the moral perfection of the soul, as well as wealth, luck, health and some phenomena uncontrollable to man, perceived as positive: *fertility, fertile climate* and etc.

Already in the naive picture of the world, good and evil stand out as the basic semantic concepts of the so–called dualistic myths. Each character in these myths refers either to the positive beginning as the bearer of good, or to the negative one as the carrier of evil. Often good and evil do not have direct names, but are denoted by the symbols of the parties – the «left» (associated with evil) and the «right» (associated with good), or the lower (dark) and upper (light) worlds. Later, the same motif of the dark kingdom – the embodiment of evil, will meet in medieval literature – Lucifer (Satan) – the king of darkness [8, p. 15].

Plato first realizes the universal meaning of the good, and the idea of the good occupies a central place in his teaching, it is the basic principle by which the entire ideal world is built. However, in real life, the good loses its exclusivity and can only be understood through evil as its opposite [10, p. 11].

Thus, good and its opposite – evil become the basic evaluative concepts that determine the axiological aspects of human activity. Good anthropocentric – acts as a referent of actions, correlated with higher values, appealing to the

ideal. Thus, good is connected with the spiritual world of man, with his good [3, p. 47].

The main feature of units of lexical–semantic field of *good* in the English language is the complex and multidimensional nature of semantic structure. The generalized abstract concept *good* in the English lexical system has a complex structure and is presented by lexical semantic field, which consists of a nucleus zone of periphery and filled with relevant lexical material.

Nuclear unit field in the test material is a lexem *good* (n), which expresses the meaning of all positive in nature or useful as a result of the action: *The Colonel laughed all the more. He was going to get all the good out of this* (OED) [1, p. 62].

Analysis of the concepts *good* within the English cultural sphere is realized a space within the linguistic and cultural areas. The analysis procedure was proposed by S. Stepanov. This researcher has identified three «layers» of this concept:

- 1) basic, current indication;
- 2) additional or more additional «passive» features that are already outdated, «historical»;
- 3) internal form, typically unconscious, embodied in the external audio form. The essential characteristics of «active» layer concept actually exists for all users of a given language (of the culture) as a mean of understanding and communication.

In additional, «passive» signs of its content concept is relevant only for certain social groups, while in all cases be updated «historical», «passive» features of the concept are mainly actual for communication between people within a given social group, within communicating between them, rather than outward from the other groups [6, p. 36].

The range of the corpus is quite broad. Hundreds of examples might be found: *good, glimmering, bright, unobscured, lucid, shine, illumine, radiant, day, deep, etc.* [2, p. 35].

The stereotypical view of the good that is present in the English value picture of the world and reflected in the meanings of the word *good* and its etymon as conformity to the standard / norm which reflects the moral imperative and determines the moral, comfort, high quality and sufficiency correlations with the Christian ethics presented in the culture English ethnos.

The conceptual category of *good*, formed around the concept *good*, is structured by the *periphery center* scheme and includes a superordinate category of *good* and four subordinate categories.

Lexically expressed subordinate categories *pleasure / satisfaction, morality, quality / high standard, quality / quantity / quality advantages* are variants of the superordinate category, not generated, but motivated by it. Extensions are distinguished by the semantic links of the verbalizing lexemes and are also structured according to the *periphery center* scheme [8, p. 25].

The boundaries of the subordinate categories are blurred, their central members overlap with the *good* concept, combining the categories of super– and subordinate levels [11, p. 26].

So, this would be the structure of the semantic field. Within each category, lexical units hold a different type of opposition and are neutralised, according to their semantic components, in a given context. Concordances with lexeme *good* help to reveal three conceptual metaphors:

Knowledge is *good*,
Goodness is *good*,
Happiness is *good*.

The most frequent was a metaphor *knowledge is good*.

Peculiarity of microfield is a great number of equipollent opposition and as a result there are ideographic synonyms. So the lexem *goodness* – kindness are united in common opposition by common sems «*benefit*», «*advantage*». These elements are ideographic synonymous, they differ in their semantics, which results in differences of semantic components of their values. Sem «*tenderness*», «*fondness*», «*affection*», «*good*» there is indication to the affection, admiration, affection, *good: A lady for whom he had once entertained a sneaking kindness* [11, p. 25].

Ideographic synonyms are also lexical units *virtue* – *excellence, goodness* – *generosity*.

The structure includes four zones of microfield: *happiness, pleasure, good, good*, as they contain the most common semantic components of the nucleus, and their nuclear units related to key lexem *good* by immediate semantic connections and are core elements of the fields:

good (n) → *good* (adj.) → *pleasure*;
good (n) → *good* (adj.) → *happiness*
good → *benefit* → *kindness* → *good*;
good → *benefit* → *kindness* → *good*.

The nuclear unit of *good* (n) of all the lexical–semantic fields and key lexemes *happiness* of specified microfield represent a common understanding of the *good* intentions, positive feelings. To describe the paradigm of semantic field *good*, it was collected body of lexemes, which included a wide range of units: *glimmering, bright, unobscured, lucid, shine, illumine, radiant, darken'd, night, day, deep, depth, darksome, starless, opacous, gloomy, dim, dawn* and others [12, p. 35].

As a key lexeme *good* is interpreted through units *benefit* and *pleasure*, and thus shows them direct semantic relationships, it allows the kernel to include lexical–semantic field *good* units, which are combined in microfield *benefit and satisfaction*. The number of lexemes of nuclear microfields is 30 lexemes, 126 sems (35% of the common core unit of *good*) – microfield *benefit* and 25 lexemes, 86 sems (26% of the common key token) – microfield *fun* [9, p. 32].

The structure of the nucleus and microfields have lexemes of denoting positive feelings, emotions, signs and results of human activities aimed at achieving good. Active in the microfield of *happiness* (20 units, 64 sems, 37 of which have common kernel) are a semantic components «*happiness*», «*happy*», «*luck*», «*success*».

All these instances hold a privative relation based on the bipolar structure: +*good*/–*good*. In pure semantic terms, if we decompose each unit into its smallest constituents (semes), we will conclude that each word has one feature in common j – either *good* or –*good* – but also characteristics which are intrinsic to each lexical unit and which differentiates them from the rest [8, p. 25].

These characteristics allow each word to have its own semantic status and be neutralized in a given context:

good: (+*good*), (+*bright*).
bright (+*good*), (+*full intensity*), (+*shining*).
radiant (+*good*), (+*shining*), (*good in all directions*).

As we see, they share a common feature, which is the one responsible for bringing all these lexemes into one paradigm. However, within that paradigm, each unit neutralizes in a

given context due to the existence of other distinctive semes which are characteristic of each lexeme [7, p. 27].

Between units of field it is installed paradigmatic semantic relation, which appear in the privative relations and oppositions of identity. This provided an opportunity to examine all sems set as a whole, which has a certain structure.

Conclusions. Theory of lexical and semantic fields is fundamental in the study of the system of relations in language and one of the basic education in the lexical system. Systematic study of language as an open diffuse system requires consideration of its units in the interaction and their structural representation that is realized in the semantic analysis of all correlations within the lexical and semantic fields in their relationship.

Lexical–semantic field of *good* is represented by various lexical and grammatical classes, which are combined on the common base good, resulting in them explicitly or implicitly. Field approach allowed to reveal the systemic connections and hierarchical relationship between units in the lexical–semantic field of *good*, to establish an internal system structure fields studied languages, and to enrich *good* with their differences and similarities.

Investigated units of lexical–semantic field of *good* in English exhibit a high degree of intimacy, but not completely identical, and are in relation intersection because reality is not reflected in the two languages in the same way. This is due to different ways of life of peoples and cultural heritage of nations, the nature of their thinking and perception of reality.

Nuclear part of lexical–semantic field of *good* in English express the essence of all lexical–semantic field of semantics appears more concrete semantics for peripheral tokens, which revealed more than differential sem. Peripherals field is rather vague boundaries. This reflects the structural openness lexical–semantic field of *good* that enables permanent entry in the field of new warehouse units.

The structure of the lexical–semantic field of *good* in both languages are abstract linguistic units, among which there are recorded synonymous (56 in English). Other content of words synonymous series of investigated field in English characterizes their structures of different semantics.

The common feature of lexical–semantic field of *good* in two languages is that between nuclear elements it is recorded a higher degree of semantic proximity and prevalence synonymous relationships as opposed to peripheral units of outstanding in low degree of semantic proximity. The core of the lexical–semantic field *good* is characterized by a maximum concentration of essential features of field, concentration of paradigmatic semantic relations, while the periphery is marked by sparsity signs and weakening ties with the core units, display some degree of isolation.

The study is not exhaustive. Prospects for further study of linguistic units to describe the concept good can be determine their characteristics in comparative perspective, as well as studies of lexical–semantic field of good in diachrony.

References

1. Бархударов Л. С. Мова і переклад / Л. С. Бархударов. – М.: Міжнародні відносини, 2001. – 235 с.
2. Безпояско О. К. Граматика української мови. Морфологія / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К.: Либідь, 2003. – 336 с.

3. Воркачѳв С. Г. Лингвокультуроология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании / С. Г. Воркачѳв // Науч. докл. высш. шк. Филол. науки. – 2001. – №1. – С.64–72.

4. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию / В. Гумбольдт. – М.: Прогресс, 1984. – 400 с.

5. Гумбольдт В. О различии строения человеческих языков и его влияния на духовное развитие человеческого рода // Звегинцев В. А. Хрестоматия по истории языкознания XIX–XX веков. – М., 1956.

6. Зеленецкий А. Л. Сравнительная типология основных европейских языков: учеб. пособие / А. Л. Зеленецкий. – М.: Академия, 2004. – 252 с.

7. Іваненко Н. В. Концепт добра у контексті філософії мови // Наукові записки. Серія Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. В. Винниченка, 2002. – Вип.44. – С.136–140.

8. Левицкий Ю. А. Теоретическая грамматика современного английского языка / Ю. А. Левицкий. – Издательство Пермского университета, 2004. – 156 с.

9. Левицкий А. Е. Порівняльна граматики англійської та української мов / Ю. А. Левицкий. – К.: Освіта України, 2007. – 136 с.

10. Левицкий А. Э. Функциональные зміни в системі номінативных единиць сучасної англійської мови: Автореф. дис... док. філол. наук: 10.02.04/ КДЛУ. – Київ, 2009. – 37 с.

11. Charteris–Black J. The Blackbird on the Shoulder – Gender & Metaphors of «Depression». Paper presented at the «7th International Conference on Researching and Applying Metaphor (RaAM 7)» on «Metaphor in Cross Cultural Communication», held at the University of Extremadura, Spain, 2008. – 145 p.

12. Clark B. Stylistic analysis and relevance theory // Language and Literature. 2006. – Vol.5. – №3. – P.10–15.

13. Meyer Ch. F. English Corpus Linguistics: An Introduction. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 185 p.

References (transliteration)

1. Barhudarov L. S. Mova i pereklad / L. S. Barhudarov. – М.: Mizhnarodni vidnosiny, 2001. – 235 s.

2. Bezpojasko O. K. Gramatyka ukrai'ns'koi' movy. Morfologija / O. K. Bezpojasko, K. G. Gorodens'ka, V. M. Rusanivs'kyj. – К.: Lybid', 2003. – 336 s.

3. Vorkachjov S. G. Lingvokul'turologija, jazykovaja lichnost', koncept: stanovlenie antropocentricheskoj paradigmy v jazykoznanii / S. G. Vorkachjov // Nauch. dokl. vyssh. shk. Filol. nauki. – 2001. – №1. – S.64–72.

4. Gumbol'dt V. Izbrannye trudy po jazykoznaniju / V. Gumbol'dt. – М.: Progress, 1984. – 400 s.

5. Gumbol'dt V. O razlichii stroenija chelovecheskih jazykov i ego vlijanii na duhovnoe razvitie chelovecheskogo roda // Zvegincev V. A. Hrestomatija po istorii jazykoznanija XIX–XX vekov. – М., 1956.

6. Zeleneckij A. L. Sravnitel'naja tipologija osnovnyh evropejskih jazykov: ucheb. posobie / A. L. Zeleneckij. – М.: Akademija, 2004. – 252 s.

7. Іваненко Н. В. Концепт добра у контексті філософії мови // Наукові записки. Серія Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград: RVC KDPU ім. В. В. Вунныченка, 2002. – Вип.44. – С.136–140.

8. Levickij Ju. A. Teoreticheskaja grammatika sovremennogo anglijskogo jazyka / Ju. A. Levic'kij. – Izdatel'stvo Permskogo universiteta, 2004. – 156 s.

9. Levyc'kyj A. E. Porivnjal'na gramatyka anglijs'koi' ta ukrai'ns'koi' mov / Ju. A. Levyc'kyj. – К.: Osvita Ukrai'ny, 2007. – 136 s.

10. Levyc'kyj A. E. Funkcional'ni zminy v systemi nominatyvnyh odync' suchasnoi' anglijs'koi' movy: Avtoref. dys... dok. filol. nauk: 10.02.04/ KDLU. – Kyi'v, 2009. – 37 s.

11. Charteris–Black J. The Blackbird on the Shoulder – Gender & Metaphors of «Depression». Paper presented at the «7th International Conference on Researching and Applying Metaphor (RaAM 7)» on «Metaphor in Cross Cultural Communication», held at the University of Extremadura, Spain, 2008. – 145 p.

12. Clark B. Stylistic analysis and relevance theory // Language and Literature. 2006. – Vol.5. – №3. – P.10–15.

13. Meyer Ch. F. English Corpus Linguistics: An Introduction. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 185 p.

Василенко О. М., кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), oks.vas.oks@gmail.com

Горяїнова В. В., студентка факультету української філології та літературної творчості ім. Андрія Малишка, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), oks.vas.oks@gmail.com

Концепт «добро» в англомовній картині світу

Здійснено дослідження системної організації одиниць лексико-семантичного поля добра в англійській мові та визначення особливостей вираження поняття добра на мові. Переважна більшість поняття «добро» оказіонального характеру, функції яких визначаються переважно з контексту. Лексико-семантичне поле концепту «добро» представлено різними лексичними та граматичними класами, які об'єднуються на загальній базі добра, в результаті чого вони є явними або неявними. Полевій підхід дозволив виявити системні зв'язки та ієрархічні зв'язки між одиницями в лексико-семантичному полі «добро», встановити внутрішню структуру системи, вивчати області вивчення мов, а також добре відрізнити їх відмінності та схожість.

Ключові слова: концепт, контекст, добро, лексико-семантичне поле, мова, значення.

* * *

УДК 17.023.34:1(091)

Луц У. І.,
кандидат філософських наук, доцент
кафедри філософії та економіки,
Львівський національний медичний
університет ім. Данила Галицького
(Україна, Львів), ulyana.lushch@gmail.com

Евдемонізм та гедонізм крізь призму сучасної західної філософії

Досліджено вплив античних евдемонізму та гедонізму на становлення концепцій щастя у західній філософії кінця ХХ – початку ХХІ ст. за допомогою герменевтичного, дескриптивного, типологічного методів, компаративного та каузального аналізу, синтезу. З'ясовано недоліки заснованих на психологічному гедонізмі сучасних підходів до визначення щастя. Пролістровано підстави актуалізації евдемонізму у сучасній філософії. Розглянуто специфіку конституційованої в евдемонізмі кореляції між чеснотами, цінностями, благом та щастям. Пояснено вагомість подолання суб'єктивістсько-релятивістського радикалізму та потребу формування нової сталі етичної системи координат для повноцінного розвитку людської самості. Обгрунтовано актуальність для сучасної людини евдемонічного визначення щастя як мети життя, що досягається через самовдосконалення, самореалізацію та процвітання людини. Доведено, що еґо-центрована природа щастя не суперечить, а натомість сприяє здоровій соціальній взаємодії.

Ключові слова: щастя, благо, цінність, чеснота, самовдосконалення, евдемонізм, гедонізм, насолода.

Сучасна людина переживає «втрата обрїю»: класична світоглядна система координат і традиційні моральні орієнтири зазнали критики, людина втратила зв'язок з Абсолютом, завдяки посиланню на який вона раніше обґрунтовувала свої вчинки, вбачала смисл у тому, що з нею відбувається в світі, та віднаходила своє вище призначення. Метанаративи, які пов'язували життя людини з чимось вищим і божественним, вплітали його в космічний історичний процес, надаючи йому об'єктивної значущості, більше не працюють. Якщо раніше в різні епохи героїчна аскеза, етика честі, громадянська активність або чернече служіння вважалися «вищою» діяльністю, то Реформація утвердила цінність «звичайного життя»: життя в цьому світі, життя на роботі, на виробництві та в сім'ї стало гідним способом

служіння Богові. Але все ж, у протестантизмі життя людини, хоч і «звичайне життя», зберегло зв'язок з Вищим Повнішим Буттям, з Абсолютом, з Богом, адже саме Йому людина присвячує свою щоденну діяльність і саме Він встановлює норми, яких має притримуватися людина. Внаслідок секуляризації та раціоналізації відбулося «розчаклування» світу: світ позбувся божественного смислу і кінцевої мети, а цінності релятивізувалися. Трансформації Модерну сформували проблему, яка турбує сучасну людину: в чому сенс і зміст мого життя? чи не є моє життя змарнованим, «втраченим часом»? За таких обставин, як зазначає Чарльз Тейлор, симптоматичними для сучасності стали скарги людей на втрату Еґо та самоповаги, порожнечу, відчуття безцільності та нікчемності [11, с. 19, 23, 45–46]. За цих нових обставин людина потребує надати своєму життю нового сенсу, а відтак проблема щастя набуває неабиякої актуальності, адже змістовне, наповнене життя неможливе без спрямованості до щастя. Водночас постає питання про те, чи справді можливе абсолютно нове визначення щастя, яке категорично пориває з попередньою традицією, і чи дійсно класичні концепції щастя втратили свою вагомість для світоглядної ситуації сучасності.

Мета статті – дослідити вплив античних евдемонізму та гедонізму на становлення концепцій щастя у філософії кінця ХХ – початку ХХІ ст. Для досягнення мети у дослідженні були використані герменевтичний, дескриптивний і типологічний методи, компаративний та каузальний аналіз, синтез.

Eudaimonia з грецької означає «мати добрий daimon», daimon своєю чергою має багато значень, зокрема в діалозі «Тімей» Платон визначає його як божественну часточку, яка підносить нас над земним смертним життям і піклування про яку наближає нас до нетілесного досконалого світу. Тож eudaimonia інтерпретується як провадження доброго життя, коли душа належно виконує своє завдання, прямує до здійснення своєї кінцевої мети. Eudaimonia встановлює зв'язок між божественним і людським [5]. Усі вчинки та мотиви людини, за Платоном, пояснюються певним ладом суцього, на вершині ієрархії якого перебуває Ідея Блага. Це найвище, «засадниче благо», яке легітимізує різноманітні «життєві блага», надає їм статусу благ. Людина не просто має обов'язок діяти згідно з Найвищим Благом, вона повинна любити його, любити те, що благо, і саме ця любов (а не обов'язок) спонукає її до добрих вчинків [11, с. 92–93]. Отже, eudaimonia – це етичне поняття, а не психологічне. Етика розкривається через концепт блага, що пов'язаний з прагненням досконалого життя і відтак розгортає телеологічну перспективу, найповніше обґрунтовану Аристотелем [8, с. 170].

Якщо Платон, натхненний абстрактністю математики, говорить про Найвище Благо, яке є метою всіх людських прагнень і єдине для всіх, то Аристотель з погляду біології визнає розмаїття видів і тому зауважує, що є різні типи блага для кожного виду. Аристотель стверджує, що щастя є найвищим благом для людини, оскільки воно жадане заради нього ж самого, а не заради досягнення чогось іншого. Ми докладаємо зусиль, щоб розвинути чесноти, відчути певні емоції, стати здоровими та можливими задля досягнення іншої, вищої мети, а щастя є самодостатнім, ми обираємо його заради